

STAAL

Ervaar spelling en

grammatica in Staal 2

MALMBERG

**Kom
verder**

STAAL

Even

Voorstellen...

STAAL

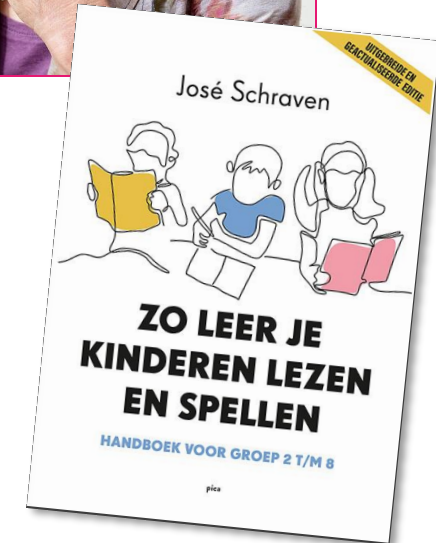
Vooraf

Staal spelling en grammatica

De énige methode die de methodiek van José Schraven gegarandeerd volgt.

- Bewezen effectief
- Preventief
- Dagelijks herhalen
- Instructiegericht, resultaatgericht

- Met de laatste inzichten in goed spellingonderwijs op basis van vele observaties in de klas door José en haar team

Drie onderdelen

Spelling
onveranderlijke woorden

Werkwoordspelling

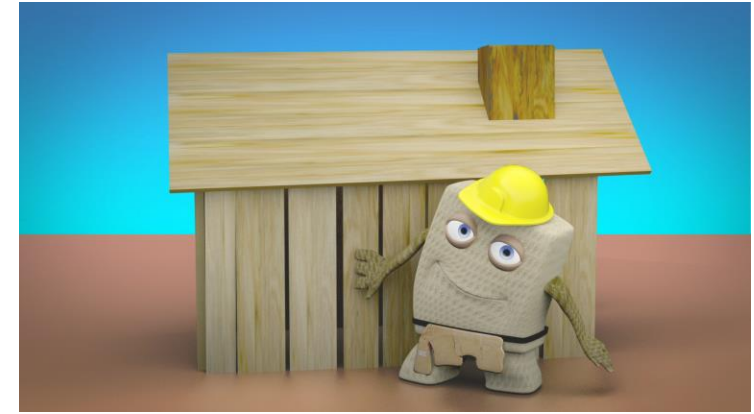

Grammatica

- Woordsoorten
- Zinsdelen
- Leestekens

Categorieën

- 35 categorieën
- Per categorie:
  - Staalmaatje met animatie
  - Auditieve (!) regel
  - Gebaar (groep 3 en 4)
  - Introductiefilm voor de leerlingen
  - Instructiefilm voor de leerkracht

LESINFO

DOEL VAN DE WEEK

- Leren schrijven van het verkleinwoord met -etje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 24
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 24

Extra materiaal

- groot vel papier met staalmaatje van het verkleinwoord met -etje
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: verkleinwoord
- Hang een groot vel papier verkleinwoord met -etje.

Vertel de kinderen bij het aanbieden van de nieuw dat ze deze categorie al kennen van het lezen. Spreek met collega's af om de categorienaam al a en regelmatig te benoemen bij het lezen. Op deze wordt de categorie makkelijker herkend.

het kippetje

Schrijf het woord op. Zet een kruisje bij de goede categorieën.

Om mijn zere arm zit een verband .	☐	☐	☐	☐
Het konijn knabbelt aan het stro .	☐	☐	☐	☐
Ik hoor buiten een zacht geluidje .	☐	☐	☐	☐
Een edelhert heeft een gewei .	☐	☐	☐	☐
In het bos staat een klein den dennetje .	☐	☐	☐	☐
Ik ga uit eten in een restaurant .	☐	☐	☐	☐

05 min
erst met onderdelen die je al geleerd hebt.

... categorie. De kinderen wijzen deze aan op de ...
t. Een kind noemt de regel, een ander kind ...
orbeldwoord.
t het **uw-rijtje**. Ik schrijf u.
f. Ik schrijf ng.
d. Korte klank + cht met de ch van lucht.
hij ligt, hij legt, hij zetg.
Ik schrijf i.
r-eel-woord. Eer-woord. Ik schrijf ee.
i. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu.
Ik schrijf ee.
gels. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
gsel /luk/. Ik schrijf lijk.

nwoorden
de woorden. Een kind verwoordt de stappen.
t verwoorden mee op het bord. De kinderen
lijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen
maar klanknamen. De kinderen noemen ook
egorie(en) in het woord.
Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s.
p is ml. De laatste klank is i. Dat is een korte
hrijf de d dubbel.
oorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is loo.
klank is oo. Dat is een lange klank. Ik neem eer
de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.
eel ook met: **pantoffel**, **opschuiven** of een keu:
nlijst.

10 min
week
r het doel van de week: het verkleinwoord me
imen de spellinganimatie en het

Vraag de kinderen welke verkleinwoorden met -etje ze net
gehoord hebben in het categoriefilmpje. [dingetje, jongetje,
gummetje, pennetje, mannetje, sprongetje, spinnetje, lolletje]
Voordoelen
Doe twee woorden voor. Spreek overdreven de /utju/
uit. Je hoort /utju/, dus het is een verkleinwoord met -etje.
Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds
voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.
• **het spinnetje**. Verkleinwoord met /utju/. Ik begin **vooraan**.
De klankgroep is **spi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte
klank. Ik schrijf **de n dubbel**. Dan -etje. Ik schrijf **twee keer e**.

- het sprongetje**. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord.
Ik schrijf **ng**. Dan -etje. Ik schrijf **twee keer e**.

Samen doen
Oefen twee woorden samen.
Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen
schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.
• **het mannetje**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep
is **ma**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf
de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf **twee keer e**.
- het jongetje**. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord.
Ik schrijf **ng**. Dan -etje. Ik schrijf **twee keer e**.

Weten de kinderen zelf nog een woord of zien ze ergers
anders nog een verkleinwoord met -etje? Dan mogen ze dat
gedurende de week zelf op het grote vel schrijven. Controleer
van tevoren het woord.

05 min
Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken
hun staalboek.
Het oefendictiee heeft zes woorden en een zin.
Leg je vinger steeds op de categorie.
Denk aan de regel.
Schrijf het woord op.
Schrijf het nummer van de categorie af.
Zet een sterretje voor een samenstellin

Neem het oefendictiee af.

Zeg elk woord één keer. De kin
en schrijven het op.

- het gummetje**
- de held**
- het slangetje**

Zeg de zin één keer. De kindere
schrijven de zin in één keer op.
Ze schrijven bij **verbaas** en **geg**
categorie erboven. Laat deze w

Ik verbaas me over het gegeeuw van Joost.

Woorden en zin
Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de
woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.
• **het gu^mmmetje¹**. Verkleinwoord met /utju/.
De klankgroep is **gu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte
klank. Ik schrijf **de m dubbel**. Dan -etje. Ik schrijf twee
keer e.
• **de held²**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind,
dus langer maken. helden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

- het slang³etje¹**. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord.
Ik schrijf **ng**. Dan -etje. Ik schrijf **twee keer e**.
- de fa^babriek**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst.
De klankgroep is **faa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een
lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- 's'a^vvond^s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s.
De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange
klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- het vloei^{pa}pi^{er}**. Samenstelling. 1^e woord: **vloei**.
Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. 2^e woord: **papi^{er}**.
Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is
paa. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem
een stukje van de aa weg.

Zin: Ik ver^{baas} me over het ge^{geeuw} van Joost.
• **ver^{baas}**. Voorvoegsel. Ik schrijf e.
• **ge^{geeuw}**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eeuw-ieuw-woord.
Ik denk aan de u.
De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan.
Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en
schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
  - lidwoord (lw)
  - zelfstandig naamwoord (zvw)
- Bespreek de antwoorden.

Ik verbaas me over het gegeeuw van Joost.

ww lw zvw zvw

- Welke woordsoort is **verbaas**? [werkwoord]
- Welke woordsoort is **het**? [lidwoord]
- Welke woordsoort is **gegeeuw**? [zelfstandig naamwoord]
- Welke woordsoort is **Joost**? [zelfstandig naamwoord]

werkboek? Kijk op blz. 3 van
innen doen.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de
kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten
en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens
het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op
terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

BLOK 4 | WEEK 2 | LES 4 | SPELLING

LESINFO

DOEL VAN DE WEEK

- Leren schrijven van het verkleinwoord met -etje.

MATERIAAL

- Leerkracht**
- categoriekaart
  - regelkaart
  - woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 27
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 27

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Haal de au-plaat en het printblad met de au-woorden weg.

OPFRISSEN

10 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

- Zeg het woord en een kind noemt de categorie(en) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.
- kiwl.** Kilowoord. Ik schrijf i. Kilowoord. Ik schrijf i.
- springen.** Zingwoord. Ik schrijf ng.
- Janken.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- verfraaien.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ool-oei-woord. Ik schrijf i.
- lelijk.** De klankgroep is lee. De laatste klank is ee. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- verjagen.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is Jaa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Au/ou-woorden

Vertel de kinderen dat de au-plaat is weggehaald. Ze gaan de woorden van de au-plaat nu uit het hoofd oefenen. De kinderen noemen om de beurt een woord van de au-plaat.

Werkwoorden

OEFENDICTEE

05 min

De kinderen maken het dictee **zonder de categoriekaart**. Haal de categoriekaart bewust weg. De kinderen doen ook hun staalboek dicht.

Het oefendictee heeft zes woorden en een zin.

- Denk in je hoofd aan de categorie en aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op. Ze schrijven geen categorienummers boven de woorden.

- de gewichten
- het poppetje
- het kammetje
- het breipatroon
- 's winters
- ik verkleur

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Het eiland lag in een zee met zaaghaaien.

NABESPREKING

10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Kijk ook altijd zelf de dictees na om te controleren of de kinderen goed hebben nagekeken.

Woorden en zin

Het dictee is **zonder de categoriekaart** gemaakt. Bij de nabespreking gebruik je dan ook geen categoriekaart. Je schrijft ook geen categorienummers erbij.

Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en de zin stapsgewijs mee op het bord.

- de gewichten.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt hij legt, hij zegt.
- het kammetje.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is ka. De laatste klank is a. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- 's winters.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is win. De laatste klank is n. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- het poppetje.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is po. De laatste klank is o. Dat is een korte klank. Ik schrijf de p dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e. **het breipatroon.** Samenstelling. 1^e woord: brei. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. 2^e woord: patroon. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is paa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- ik verkleur.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eur-woord. Ik schrijf eu.

Zin: Het eiland lag in een zee met zaaghaaien.

- eiland.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is ei. De laatste klank is i. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. **Staat op de ei-plaat, dus korte ei** Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. eilanden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- zaaghaaien.** Samenstelling. 1^e woord: zaag. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: haaien. Aai-ool-oei-woord. Ik schrijf i.

In welke tijd staat de zin? [verleden tijd (lag)]

De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | zinsdelen

De kinderen onderstrepen in de zin de persoonsvorm en schrijven de afkorting eronder:

- persoonsvorm (pv)
- Bespreek de antwoorden.

Het eiland lag in een zee met zaaghaaien.

pv

- Noem de persoonsvorm. [lag. Vraagproef: Lag het eiland in een zee met zaaghaaien?]

Doel van de week

Herhaal voor de kinderen het doel van de week met de regel: *Bij een verkleinwoord met /utju/ kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.* Deze categorie wordt in het werkboek bij opdracht 1 van de spellinglessen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weettaak de oefeningen van deze week in het werkboek. Zijn de kinderen klaar met het werkboek? Kijk op blz. 3 van de introductie wat ze verder kunnen doen.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Zeg de zin en een kind noemt het werkwoord. Een ander kind noemt in welke tijd de zin staat.

- Ik snoot mijn neus.** [snoot – verleden tijd]
- Mijn ouders niezen ook.** [niezen – tegenwoordige tijd]
- Wij waren niet ziek.** [waren – verleden tijd]
- Zijn de zakdoeken op?** [zijn – tegenwoordig tijd]

zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Voordoen

Doe twee woorden voor. Spreek overdreven de /utju/ uit. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het boterhammetje.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is boo. De laatste klank is oo. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is ha. De laatste klank is a. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Samen doen

Oefen twee woorden samen. Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- het gezinnetje.** Verkleinwoord met /utju/. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is zi. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- het piletje.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is pl. De laatste klank is l. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Oefen eventueel met extra woorden uit de woordenlijst. Weten de kinderen nog nieuwe woorden die ze op het grote vel kunnen schrijven? Controleer van tevoren het woord.

Maak keuzes voor jouw groep

Icoon luisteren

Trainen om eerst na te denken en dan pas te schrijven

Klankgroepenwoord 2x per week, leerlingen schrijven mee in schrift

Icoon schrijven

1 | SPELLING

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Woord van het uw-rijtje.** Ik schrijf u.
- **Zingwoord.** Ik schrijf ng.
- **Luchtwoord.** Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **Kilowoord.** Ik schrijf i.
- **Eer-oor-eur-eel-woord.** Eer-woord. Ik schrijf ee. Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- **Achtervoegsels.** Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **'s middags.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **mi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel.
- **beloning.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng. Oefen eventueel ook met: pantoffel, opschuiven of een keuze uit de woordenlijst.

u/. Zingwoord.
ere.
De kinderen
u/. De klankgroep
orte klank. Ik schrijf
er e.
Zingwoord.
er e.
zien ze ergers
Dan mogen ze dat
chrijven. Controleer

05 min
kinderen gebruiken
n zin.

De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan.
Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden.

Ik verbaas me over het gegeeuw van Joost.

ww lw znw znw

- Welke woordsoort is verbaas? [werkwoord]
- Welke woordsoort is het? [lidwoord]
- Welke woordsoort is gegeeuw? [zelfstandig naamwoord]
- Welke woordsoort is Joost? [zelfstandig naamwoord]

Doel van de week

- Herhaal voor de kinderen het doel van de week: *Bij een verkleinwoord met /utju/ kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.*
- Deze categorie wordt in het werkboek bij opdracht 1 van de spellinglessen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weettaak de oefeningen van deze week in het werkboek. Zijn de kinderen klaar met het werkboek? Kijk op blz. 3 van de introductie wat ze verder kunnen doen.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

10 min
n nakijkpotlood.
wat is de regel?
rateren, maar altijd in

s waar de kinderen
waar nauwelijks
oem hooguit de

den, schrijf je de
ord.
/utju/.
s u. Dat is een korte
Ik schrijf twee
en /t/ aan het eind,
ik d moet schrijven.

LESINFO

DOEL VAN DE WEEK

- Leren schrijven van het verkleinwoord met -etje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart

- regel

- woord

Kindere

- staal

- werk

- antw

Extra m

- groot

- met-

- dicte

- nakij

VOOR

- instr

- Hang

- verkl

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categoriseren

Zeg het woord. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- *Woord van het aw-rijtje.* Ik schrijf u.

- *het sprongetje.* Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Samen doen

Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- *het mannetje.* Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is ma. De laatste klank is a. Dat is een korte klank. Ik schrijf

- *het slang'etje*¹¹. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

- *de fa¹²briek.* Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is faa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

- *'s¹⁴a¹⁵vond¹⁶s.* Apostrof-s-woord. Eerst apostrof dan s. De klankgroep is aa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Voordoen

Doe twee woorden voor. Spreek overdreven de /utju/ uit. Je hoort /utju/, dus het is een verkleinwoord met -etje. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- *het sp¹innetje.* Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is spi. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- *het sprongetje.* Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Zet een voorbeeld op de geroerde categoriekaart.

Om mijn zere arm zit een verband .	☐	☐	☐	☐
Het konijn knabbelt aan het stro .	☐	☐	☐	☐
Ik hoor buiten een zacht geluidje .	☐	☐	☐	☐
Een edelhert heeft een gewei .	☐	☐	☐	☐
In het bos staat een klein den dennetje .	☐	☐	☐	☐
Ik ga uit eten in een restaurant .	☐	☐	☐	☐

Vraag de kinderen welke verkleinwoorden met -etje ze net gehoord hebben in het categoriefilmpje. [dingetje, jongetje, gummetje, pennetje, mannetje, sprongetje, spinnetje, lolletje]

Voordoen

Doe twee woorden voor. Spreek overdreven de /utju/ uit. Je hoort /utju/, dus het is een verkleinwoord met -etje. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- *het sp¹innetje.* Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is spi. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Woorden en zin

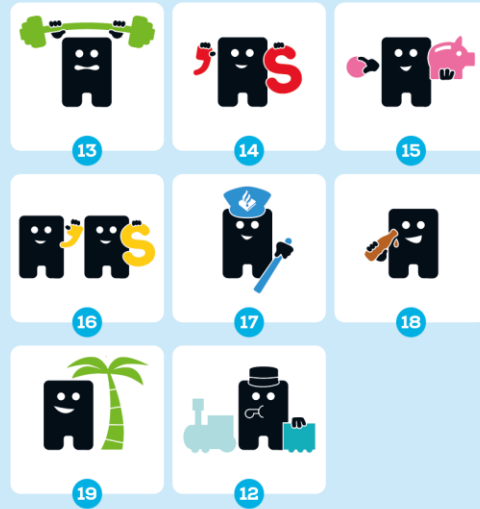
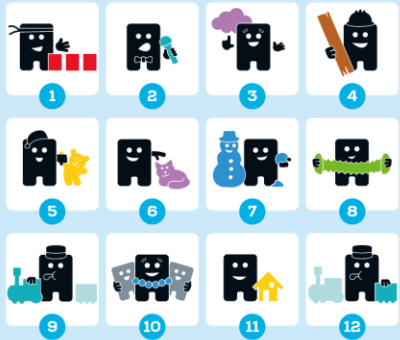
Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- *het gu¹²mmetje*¹¹. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is gu. De laatste klank is u. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- *de held¹.* Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. helden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

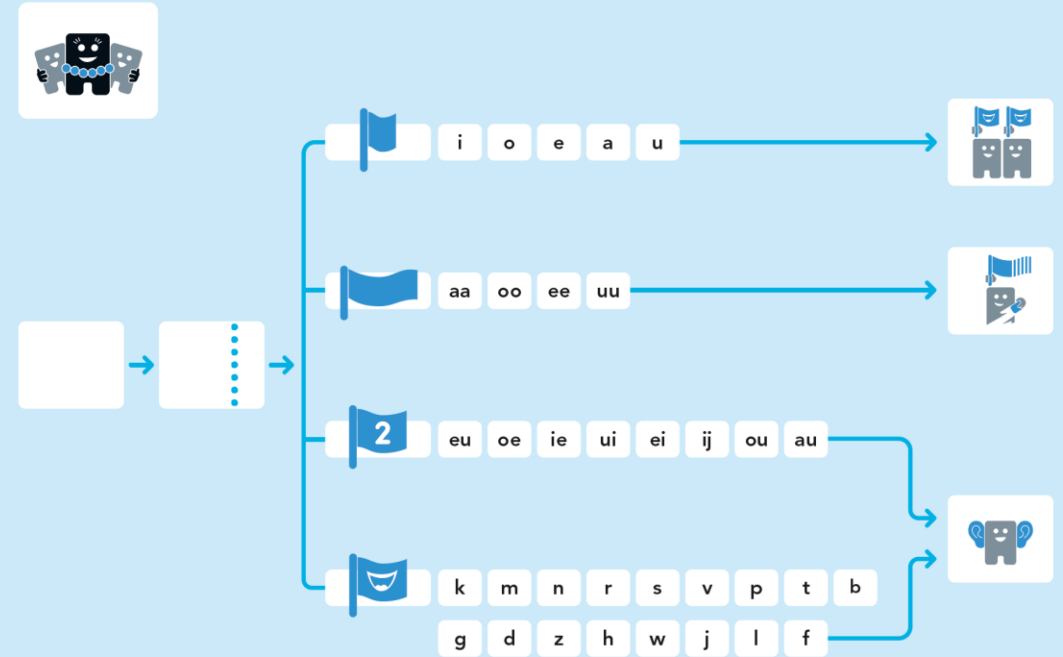
VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

categoriekaart

klankgroepenkaart

Samen doen

Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het mannetje**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **ma**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **n** dubbel. Dan **-etje**. Ik schrijf twee keer **e**.
- **het jongetje**. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf **ng**. Dan **-etje**. Ik schrijf twee keer **e**.

Weten de kinderen zelf nog een woord of zien ze ergens anders nog een verkleinwoord met **-etje**? Dan mogen ze dat gedurende de week zelf op het grote vel schrijven. Controleer van tevoren het woord.

voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.
• *het spinnetje*. Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is **spi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **n** dubbel. Dan **-etje**. Ik schrijf twee keer **e**.

• *de held*⁹. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. helden. Ik hoor dat ik **d** moet schrijven.

BLOK 4 | WEEK 2 | LES 1 | SPELLING

LESINFO

DOEL VAN DE WEEK

- Leren schrijven van het verkleinwoord met -etje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 24
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 24

Extra materiaal

- groot vel papier met staalmaatje van het verkleinwoord met -etje
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: verkleinwoord met -etje
- Hang een groot vel papier op met het staalmaatje van het verkleinwoord met -etje.

OPFRISSEN

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categoriseren

Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- Woord van het *uw-rijtje*. Ik schrijf u.
- Zingwoord. Ik schrijf ng.
- Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- Kllowoord. Ik schrijf l.
- Eer-oor-eel-woord. Eer-woord. Ik schrijf ee.
- Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- Achterevoegsel. Achterevoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achterevoegsel /uk/. Ik schrijf ijk.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(en) in het woord.

- 's middags. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is ml. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel.
- belgning. Voorvoegsel. Ik schrijf fe. De klankgroep is loo. De laatste klank is oo. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: pantoffel, opschuiven of een keur uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

Doel van de week

Introduceer het doel van de week: het verkleinwoord met -etje. Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje.

Vertel de kinderen bij het aanbieden van de nieuwe categorie dat ze deze categorie al kennen van het lezen. Spreek met collega's af om de categorieernaam al aan te leren en regelmatig te benoemen bij het lezen. Op deze manier wordt de categorie makkelijker herkend.

Wijs de categorie aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Bij een verkleinwoord met -etje

OEFENDICTEE

05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft zes woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- het gummetje
- de held
- het slangetje
- de fabriek
- 's avonds
- het *vloeipapier

Ze schrijven bij **verbaas** en **gegeeuw** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ik verbaas me over het gegeeuw van Joost.

NABESPREKING

🕒 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels. Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

🗣️ Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het gu¹⁰mmetje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **gu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **de held⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. helden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Handout page with exercises for word categories and spelling. It includes a list of words to be categorized (e.g., jongetje, kammetje, pennetje, snorretje, kippetje, tarretje, vlammetje) and a section for writing words based on descriptions (e.g., 'een kleine jongen', 'een klein hond', 'een kleine boterham'). There are also checkboxes for identifying parts of speech and writing words based on descriptions.

- **het slang²etje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **de fa¹⁰briek**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **faa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **'s¹⁴a¹⁰vond⁸s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het *vloei⁶pa¹⁰pier**. Samenstelling. 1^e woord: **vloei**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. 2^e woord: **papier**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Zin: Ik ver⁹baas me over het ge⁹geeuw⁷ van Joost.

- **ver⁹baas**. Voorvoegsel. Ik schrijf e.
- **ge⁹geeuw⁷**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

📦 De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan. Staan ze op de juiste plaats?

Handout page with exercises for word categories and spelling. It includes a section for identifying parts of speech (e.g., 'dat ze deze categorie al kennen van het lezen') and a section for writing words based on descriptions (e.g., 'Om mijn zere arm zit een verband', 'Het konijn knabbelt aan het stro'). There are also checkboxes for identifying parts of speech and writing words based on descriptions.

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
  - lidwoord (lw)
  - zelfstandig naamwoord (zvw)
- Bespreek de antwoorden.

Ik verbaas me over het gegeeuw van Joost.

ww   lw   zvw   zvw

- Welke woordsoort is **verbaas**? [werkwoord]
- Welke woordsoort is **het**? [lidwoord]
- Welke woordsoort is **gegeeuw**? [zelfstandig naamwoord]
- Welke woordsoort is **Joost**? [zelfstandig naamwoord]

Doel van de week

- Herhaal voor de kinderen het doel van de week: *Bij een verkleinwoord met /utju/ kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.*
- Deze categorie wordt in het werkboek bij opdracht 1 van de spellinglessen geoefend.

Handout page for independent work. It includes a section for independent work (e.g., 'De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek') and a section for the introduction (e.g., 'Zijn de kinderen klaar met het werkboek? Kijk op blz. 3 van de introductie wat ze verder kunnen doen').

Handout page for preview. It includes a section for preview (e.g., 'Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen').

BLOK 4 | WEEK 2 | LES 1 | SPELLING

LESINFO

DOEL VAN DE WEEK

- Leren schrijven van het verkleinwoord met -etje.

MATERIAAL

- Leerkracht**
- categoriekaart
  - regelkaart
  - woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 24
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 24

Extra materiaal

- groot vel papier met staalmaatje van het verkleinwoord met -etje
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: verkleinwoord met -etje
- Hang een groot vel papier op met het staalmaatje van het verkleinwoord met -etje.

The screenshot shows a digital interface for a spelling lesson. It includes a progress bar at the top with 'Blok 4', 'Week 2', and 'Les 1'. Below this, there are several numbered exercises:

- 1**: Kijk naar het gekleurde woord. Schrijf het verkleinwoord op. (e.g., een kleine stal -> stal^{te}je)
- 2**: Schrijf het woord op. (e.g., een klein stukje wal -> stuk^{je})
- 3**: Schrijf het woord op. (e.g., Om mijn zere arm zit een verband)

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Noemt de categorie. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- Woord van het uw-rijtje.** Ik schrijf u.
- Zingwoord.** Ik schrijf ng.
- Luchtwoord.** Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- Kllowoord.** Ik schrijf l.
- Eer-oor-eur-eel-woord.** Eer-woord. Ik schrijf ee. Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- Achterevoegsel.** Achterevoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achterevoegsel /luk/. Ik schrijf ijk.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(en) in het woord.

- 's middags.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is m. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel.
- belgning.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is loo. De laatste klank is oo. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: pantoffel, opschuiven of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de week

Introduceer het doel van de week: het verkleinwoord met -etje. Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje.

Vertel de kinderen bij het aanbieden van de nieuwe categorie dat ze deze categorie al kennen van het lezen. Spreek met collega's af om de categorienaam al aan te leren en regelmatig te benoemen bij het lezen. Op deze manier wordt de categorie makkelijker herkend.

Wijs de categorie aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Bij een verkleinwoord met /utju/ kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Vraag de kinderen welke verkleinwoorden met -etje ze net gehoord hebben in het categoriefilmpje. [dingetje, jongetje, gummetje, pennetje, mannetje, sprongetje, spinnetje, lolletje]

Voordoelen

Doe twee woorden voor. Spreek overdreven de /utju/ uit. Je hoort /utju/, dus het is een verkleinwoord met -etje. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het spinnetje.** Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is sp. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

- het sprongetje.** Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- Samen doen**
- Oefen twee woorden samen.
- Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.
- het mannetje.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is ma. De laatste klank is a. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
  - het jongetje.** Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- Weten de kinderen zelf nog een woord of zien ze ergens anders nog een verkleinwoord met -etje? Dan mogen ze dat gedurende de week zelf op het grote vel schrijven. Controleer van tevoren het woord.

OEFENDICTEE

05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft zes woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- het gummetje
- de held
- het slangetje
- de fabriek
- 's avonds
- het vloeipapier

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij verbaas en gegeeuw het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ik verbaas me over het gegeeuw van Joost.

- het slang'etje**¹. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- de fa'nbriek.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is faa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- 's'at'vond's.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is aa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langer maakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- het 'vloei'pa'plier.** Samenstelling. 1^e woord: vloei. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. 2^e woord: papier. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is paa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Zin: Ik verbaas me over het ge'geeuw' van Joost.

- ver'baas.** Voorvoegsel. Ik schrijf e.
- ge'geeuw**². Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (zww)

Bespreek de antwoorden.

Ik verbaas me over het ge'geeuw' van Joost.

- ww
- lw
- zww
- zww
- Welke woordsoort is verbaas? [werkwoord]
- Welke woordsoort is het? [lidwoord]
- Welke woordsoort is ge'geeuw? [zelfstandig naamwoord]
- Welke woordsoort is Joost? [zelfstandig naamwoord]

Doel van de week

- Herhaal voor de kinderen het doel van de week: Bij een verkleinwoord met /utju/ kun je niet terug naar het

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

BLOK 4 | WEEK 2 | LES 1 | SPELLING

LESINFO

DOEL VAN DE WEEK

- Leren schrijven van het verkleinwoord met -etje.

MATERIAAL

- Leerkracht**
- categoriekaart
  - regelkaart
  - woordenlijst

Kinderen

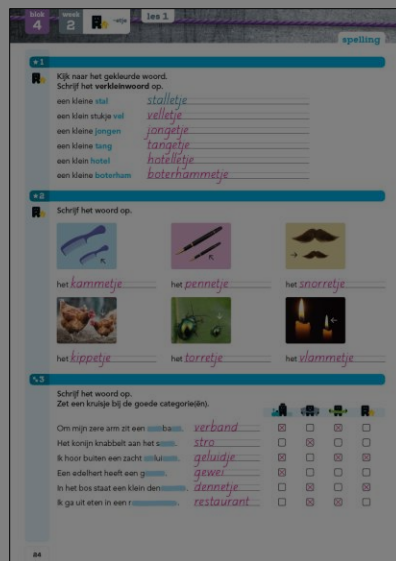
- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 24
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 24

Extra materiaal

- groot vel papier met staalmaatje van het verkleinwoord met -etje
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: verkleinwoord met -etje
- Hang een groot vel papier op met het staalmaatje van het verkleinwoord met -etje.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- Woord van het uw-rijtje.** Ik schrijf u.
- Zingwoord.** Ik schrijf ng.
- Luchtwoord.** Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- Kllowoord.** Ik schrijf l.
- Eer-oor-eur-eel-woord.** Eer-woord. Ik schrijf ee. Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- Achterevoegsels.** Achterevoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achterevoegsel /luk/. Ik schrijf ijk.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(en) in het woord.

- 's middags.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is m. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel.
- beloning.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is loo. De laatste klank is oo. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: pantoffel, opschuiven of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de week

Introduceer het doel van de week: het verkleinwoord met -etje. Bekijk samen de spellinganimatie en het categorieënfilmje.

Vertel de kinderen bij het aanbieden van de nieuwe categorie dat ze deze categorie al kennen van het lezen.

Spreek met collega's af om de categorienaam al aan te leren en regelmatig te benoemen bij het lezen. Op deze manier wordt de categorie makkelijker herkend.

Wijs de categorie aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Bij een verkleinwoord met /utju/ kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

Vraag de kinderen welke verkleinwoorden met -etje ze net gehoord hebben in het categorieënfilmje. [dingetje, jongetje, gummetje, pennetje, mannetje, sprongetje, spinnetje, lolletje]

Voordoelen

Doe twee woorden voor. Spreek overdreven de /utju/ uit. Je hoort /utju/, dus het is een verkleinwoord met -etje. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het spinnetje.** Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is sp. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

- het sprongetje.** Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- Samen doen**
- Oefen twee woorden samen. Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.
- het mannetje.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is m. De laatste klank is a. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
  - het jongetje.** Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- Weten de kinderen zelf nog een woord of zien ze ergers anders nog een verkleinwoord met -etje? Dan mogen ze dat gedurende de week zelf op het grote vel schrijven. Controleer van tevoren het woord.

OEFFENDICTEE

05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft zes woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.

- het slang'etje**¹¹. Verkleinwoord met /utju/. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- de fa¹²briek.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is faa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- 's' a¹³vond's.** Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is aa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langer maakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- het 'vloei'pa¹⁴plier.** Samenstelling. 1^e woord: vloei. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. 2^e woord: papier. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is paa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Zin: Ik ver'baas me over het ge'geeuw¹⁵ van Joost.

- ver'baas.** Voorvoegsel. Ik schrijf e.
- ge'geeuw¹⁶.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

ZELFSTANDIG WERKEN

05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek. Zijn de kinderen klaar met het werkboek? Kijk op blz. 3 van de introductie wat ze verder kunnen doen.

verkleinwoora met /utju/ kun je met terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

- Deze categorie wordt in het werkboek bij opdracht 1 van de spellinglessen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek. Zijn de kinderen klaar met het werkboek? Kijk op blz. 3 van de introductie wat ze verder kunnen doen.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

SNABESPREKING

10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: Wat is de categorie en wat is de regel?

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienaamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- het gu¹⁷mmetje**¹¹. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is gu. De laatste klank is u. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- de held¹⁸.** Langer maakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. helden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

spelling

★ 1

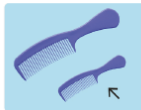
Kijk naar het gekleurde woord.
Schrijf het **verkleinwoord** op.

- een kleine **stal** stalletje
- een klein stukje **vel** _____
- een kleine **jongen** _____
- een kleine **tang** _____
- een klein **hotel** _____
- een kleine **boterham** _____

★ 2

Schrijf het woord op.

het _____

het _____

het _____

het _____

het _____

het _____

★ 3

Schrijf het woord op.
Zet een kruisje bij de goede categorie(ën).

- Om mijn zere arm zit een **ba**.
- Het konijn knabbelt aan het **s**.
- Ik hoor buiten een zacht **lui**.
- Een edelhert heeft een **g**.
- In het bos staat een klein den **den**.
- Ik ga uit eten in een **r**.

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

- In de dierentuin zag ik een klein slang _____
- Ik gum met een klein g _____
- Vanmiddag ga ik naar mijn vriendin _____
- Om mijn pink zit een klein ring _____
- In het schrift staat een klein zin _____

★ 2

Schrijf de woorden in de goede rij.

_____

_____

_____

★ 3

Vul een **werkwoord** in.
Bedenk zelf nog een zin met een woord uit het **uw-rijtje** of **pechversje**.

Ik zie een snelle zwarte vogel.
In een duikvlucht _____
hij een mug.
_____
_____

Lina rijdt op de fiets naar school.
Ze _____ de glasscherf
voor haar band niet.
_____
_____

De vos kruipt uit zijn hol.
Hij _____ graag op muizen.
_____
_____

Reinier is de lolbroek van de groep.
Hij _____ leuke grappen.
_____
_____

grammatica

Zet bij opdracht 1 een streep onder de **persoonsvorm**. (5x)

BLOK 4 | WEEK 2 | LES 3 | GRAMMATICA

LESINFO

DOEL VAN DIT BLOK

- Herkennen van de persoonsvorm.

MATERIAAL

- Leerkracht
- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 26
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 26

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Lees de zin op het bord voor:

Zwemt Pieter graag in de diepe zee?

ww znw lw bnw znw

- Welke woordsoort is **zwemt**? [werkwoord]
- Welke woordsoort is **de**? [lidwoord]
- Noem de **zelfstandige naamwoorden**. [Pieter (naam), zee]
- Noem het **bijvoeglijk naamwoord**. [diepe]

- Is **zee** een woord in het enkelvoud of meervoud? [enkelvoud]

Leestekens

Lees de zin op het bord voor:

Ik ga buiten met Sofie voetballen bij buurthuis Waterkracht.

Waterkracht.

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van dit blok

Fris de kennis van de persoonsvorm op.

Je vindt de persoonsvorm met de vraagproef: als je van de zin een vraagzin maakt, komt de persoonsvorm vooraan te staan.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoelen

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de persoonsvorm herkent.

- **Wij verzinnen een goede grap.** Ik doe de vraagproef: *Verzinnen wij een goede grap? Verzinnen komt vooraan en is dus de persoonsvorm.*

Onderstreep verzinnen en schrijf de afkorting pv eronder.

Samen doen

Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen de persoonsvorm.

- **De kinderen verloren hun wanten.** [verloren; Verloren de kinderen hun wanten?]

Onderstreep verloren en schrijf de afkorting pv eronder.

- **Bram vergeet zijn huiswerk.** [vergeet; Vergeet Bram zijn huiswerk?]

Onderstreep vergeet en schrijf de afkorting pv eronder.

OEFENDICTEE

05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft zes woorden en een zin.

Bij langere zinnen kun je bij het oefendictée de zin in twee delen oplezen. Elk zinsdeel lees je dan één maal.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het kippetje**
- **de rivier**
- **'s nachts**
- **het pennetje**
- **de mevrouw**
- **de kabeljauw**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **slingert** en **keihard** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De aap slingert keihard van tak naar tak.

NABESPREKING

10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het kippetje**¹. Verkleinwoord met /tju/. De klankgroep is ki. De laatste klank is i. Dat is een korte klank. Ik schrijf de p dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **de rivier**¹. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **'s nachts**¹. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **het pennetje**¹. Verkleinwoord met /tju/. De klankgroep is pe. De laatste klank is e. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **de mevrouw**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou.
- **de kabeljauw**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is kaa. De laatste klank is aa. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

Zin: **De aap slingert 'keihard' van tak naar tak.**

- **slingert**. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **'keihard**. Samenstelling. 1^e woord: kei. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. 2^e woord: hard. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. harde. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (slingert)]

De kinderen geven ook de hoofdletters en leestekens aan. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | zinsdelen

De kinderen onderstrepen in de zin de persoonsvorm en schrijven de afkorting eronder:

- persoonsvorm (pv)

Besprek de antwoorden.

De aap **slingert** keihard van tak naar tak.

pv

- *Noem de persoonsvorm.* [slingert. Vraagproef: Slingert de aap keihard van tak naar tak?]

Doel van dit blok

Herhaal voor de kinderen het doel van dit blok met de uitleg: *De persoonsvorm is een vorm van het werkwoord.*

Je vindt de persoonsvorm met de vraagproef: als je van de zin een vraagzin maakt, komt de persoonsvorm vooraan te staan.

Dit zinsdeel wordt in het werkboek bij opdracht 1 van de grammaticalessen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

05 min

De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

Zijn de kinderen klaar met het werkboek? Kijk op blz. 3 van de introductie wat ze verder kunnen doen.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke woordsoorten en zinsdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

STAAL

Vragen?

STAAL

Tot ziens!

MALMBERG

**Kom
verder**